A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2017. április 5.*[i]

„Tagállami kötelezettségszegés — Környezet — 2008/50/EK irányelv — A környezeti levegő minősége — A 13. cikk (1) bekezdése — XI. melléklet — A PM_{10} koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékek — A határértékek szisztematikus és folyamatos túllépése — 22. cikk — Bizonyos határértékek elérésére meghatározott határidők meghosszabbítása — Alkalmazási feltételek — A 23. cikk (1) bekezdése — Levegőminőségi tervek — A túllépés »lehető legrövidebb« időtartama — Megfelelő intézkedések — Mérlegelési tényezők”

A C-488/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2015. szeptember 14-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: E. Kružíková, S. Petrova, P. Mihaylova és E. Manhaeve, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

a **Bolgár Köztársaság** (képviselik: E. Petranova és M. Georgieva, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatja:

a **Lengyel Köztársaság** (képviselik: A. Gawłowska, B. Majczyna és D. Krawczyk, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (előadó) és D. Švaby bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. szeptember 29-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2016. november 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetlevelében az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Bolgár Köztársaság,

– mivel 2007-től legalább 2013-ig (2013-at is ideértve) szisztematikusan és folyamatosan megsértette a PM_{10} vonatkozásában az éves, valamint a napi határértékeket a következő zónákban és agglomerációkban: BG0001 Szófia agglomeráció; BG0002 Plovdiv agglomeráció; BG0004 Észak-Bulgária; BG0005 Délnyugat-Bulgária és BG0006 Délkelet-Bulgária;

– mivel 2007-től legalább 2013-ig (2013-at is ideértve) szisztematikusan és folyamatosan megsértette a PM_{10} vonatkozásában a napi határértékeket, valamint 2007-ben, 2008-ban, és 2010-től legalább 2013-ig (2013-at is ideértve) a PM_{10} vonatkozásában az éves határértékeket a következő zónában: BG0003 Várna;

– továbbá tekintettel olyan kiegészítő információknak a hiányára, amelyek bizonyítják, hogy a PM_{10}-re vonatkozó napi és éves határértékeknek a fent említett zónákban és agglomerációkban való megsértésére vonatkozó ezen helyzet változott,

továbbra sem teljesíti a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló, 2008. május 21-i 2008/50/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 152., 1. o., helyesbítés: HL 2014. L 346., 62. o.) 13. cikkének a XI. mellékletével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, és

– mivel a környezeti levegő minőségére vonatkozó, 2013-at érintő legutolsó éves jelentés értelmében a PM_{10} éves és napi határértékeinek a túllépése valamennyi fent említett zónában és agglomerációban továbbra is fennáll, nem teljesítette az ezen irányelv 23. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit, és különösen az annak biztosítására vonatkozó kötelezettségét, hogy a túllépés a lehető legrövidebb ideig tartson, és e kötelezettségszegés még mindig tart.

Jogi háttér

A 96/62/EK irányelv

2 A környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló, 1996. szeptember 27-i 96/62/EK tanácsi irányelv (HL 1996. L 296., 55. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 95. o.) 7. cikke, amelynek címe „A környezeti levegő minőségének javítása – Általános követelmények”, (1) és (3) bekezdésében az alábbiakat mondta ki:

„(1) A tagállamoknak [helyesen: tagállamok] megteszik a szükséges intézkedéseket a határértékek betartásának biztosítására.

[…]

(3) A tagállamok cselekvési tervet dolgoznak ki, amelyben ismertetik a rövid távon meghozandó intézkedéseket azokon a területeken, ahol fennáll a környezeti levegőben lévő szennyező anyagok koncentrációja határértéke és/vagy a riasztási küszöbértéke túllépésének veszélye, a veszély, valamint az ilyen esemény időtartamának csökkentése érdekében [helyesen: A tagállamok cselekvési tervet dolgoznak ki, amelyben megjelölik a határérték és/vagy a riasztási küszöbérték túllépésének veszélye

esetén annak érdekében teendő rövid távú intézkedéseket, hogy a túllépés veszélyét csökkentsék és időtartamát korlátozzák]. Az egyes esetektől függően ezek a tervek előírhatnak intézkedéseket azon tevékenységek – ide tartozik a gépjárműforgalom is – szabályozására, és amennyiben szükséges, felfüggesztésére, amelyek hozzájárulnak a határértékek túllépéséhez."

3 Ezen irányelv „Intézkedések a határértékeket átlépő övezetekben" című 8. cikke (1), (3) és (4) bekezdésében ekként rendelkezett:

„(1) A tagállamoknak [helyesen: a tagállamok] összeállítanak egy listát azon övezetekről és agglomerációkról, amelyekben egy vagy több szennyező anyag szintje magasabb, mint a határérték és a tűréshatár összege.

[…]

(3) Az (1) bekezdésben említett övezetekben és agglomerációkban a tagállamoknak intézkedéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy a határérték elérését szolgáló tervet vagy programot az előírt határidőn belül kidolgozzák vagy végrehajtják [helyesen: végrehajtsák].

Az említett tervnek vagy programnak, amelyet a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni, legalább a IV. mellékletben felsorolt információkat tartalmaznia kell.

(4) Az (1) bekezdésben említett azon övezetekben és agglomerációkban, amelyekben egynél több szennyező anyag szintje magasabb, mint a határérték, a tagállamoknak gondoskodniuk kell egy, az érintett valamennyi szennyező anyagot felölelő integrált tervről."

4 Az említett irányelvnek az „Információ és jelentés átadása" című 11. cikke értelmében a tagállamoknak be kellett nyújtaniuk a Bizottságnak a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek betartására vonatkozó éves jelentéseket.

Az 1999/30 irányelv

5 A környezeti levegőben lévő kén-dioxidra, nitrogén-dioxidra és nitrogén-oxidokra, valamint porra és ólomra vonatkozó határértékekről szóló, 1999. április 22-i 1999/30/EK tanácsi irányelv (HL 1999. L 163., 41. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 164. o.) (7) preambulumbekezdése értelmében:

„mivel a 96/62/EK irányelv megköveteli, hogy cselekvési terveket dolgozzanak ki azon övezetekre, amelyeken belül a környezeti levegőben lévő szennyező anyagok koncentrációja meghaladja a határértékeket és még azt az ideiglenes tűréshatárt is, amit annak érdekében alkalmaznak, hogy a meghatározott időpontban vagy időpontokban biztosítsák a határértékeknek való megfelelést; mivel amennyiben ezek a határértékek porra vonatkoznak, úgy az cselekvési tervnek és egyéb szennyezéscsökkentési stratégiának a porkoncentráció teljes csökkentése részeként a finom por koncentrációjának csökkentését kell megcéloznia".

6 Az 1999/30 irányelv „Por" című 5. cikke így rendelkezett:

„(1) „A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a környezeti levegőben lévő PM_{10}-koncentráció, amelyet a 7. cikkel összhangban értékeltek, az abban meghatározott időponttól kezdve ne haladja meg a III. melléklet I. szakaszában megállapított határértéket.

[…]

(3) A PM_{10}-koncentráció csökkentésére vonatkozó, a 96/62/EK irányelv 8. cikkével összhangban előkészített cselekvési tervek és általános stratégiák a $PM_{2,5}$-koncentráció csökkentését is célul tűzik ki.

(4) Ha a III. melléklet I. szakaszában meghatározott, a PM_{10}-re vonatkozó határértékeket a környezeti levegőben előforduló PM_{10}-koncentráció a természeti jelenségeknek tulajdoníthatóan lépi túl, melyek a természetes forrásból származó normál háttérszinteket meghaladó koncentrációkat eredményeznek, akkor a tagállamok a 96/62/EK irányelv 11. cikkének (1) bekezdésével összhangban értesítik a Bizottságot, szolgáltatva a szükséges bizonyítékokat annak igazolására, hogy a túllépés természeti jelenségeknek tulajdonítható. Ilyen esetekben a tagállamok csak ott kötelesek cselekvési terveket végrehajtani a 96/62/EK irányelv 8. cikkének (3) bekezdésével összhangban, ahol a III. melléklet I. szakaszában meghatározott határértékeket más okokból, s nem természeti jelenségek miatt lépik túl”.

7 Az 1999/30 irányelv 12. cikke értelmében a tagállamoknak hatályba kellett léptetniük azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2001. július 19-ig megfeleljenek.

8 Az 1999/30 irányelv III. melléklete az emberi egészség védelme érdekében a PM_{10}-porra vonatkozóan kétfajta határértéket írt elő, két fázist megkülönböztetve, amelyek maguk is két időszakra tagolódtak. Ami az 1. fázis 2005. január 1-je és 2009. december 31. közötti időszakait illeti, egyrészt a 24 órás 50 $\mu g/m^3$ értéket naptári évenként 35-nél többször nem lehet meghaladni, másrészt az az éves érték, amelyet nem lehet meghaladni, 40 $\mu g/m^3$. Ami a 2. fázis időszakait illeti, 2010. január 1-jétől kezdve, egyrészt az a 24 órás érték, amelyet naptári évenként 7-nél többször nem lehet meghaladni, 50 $\mu g/m^3$, másrészt az éves érték 20 $\mu g/m^3$.

A 2008/50 irányelv

9 A 2008/50 irányelv (2), (16), (18) és (19) preambulumbekezdése értelmében:

„(2) Az emberi egészség és a környezet egészének védelme érdekében különösen fontos, hogy a szennyező anyagok kibocsátása elleni küzdelem a szennyezés forrásánál valósuljon meg, és hogy helyi, nemzeti és közösségi szinten azonosítsák és hajtsák végre a szennyezőanyag-kibocsátás csökkentését célzó leghatékonyabb intézkedéseket. Ezért el kell kerülni, meg kell előzni vagy le kell csökkenteni a káros légszennyező anyagok kibocsátását, valamint az Egészségügyi Világszervezet vonatkozó előírásainak, iránymutatásainak és programjainak figyelembevételével megfelelő célokat kell megállapítani a környezeti levegő minőségére vonatkozóan.

[…]

(16) A különösen nehéz feltételekkel küzdő zónák és agglomerációk esetében lehetővé kell tenni a levegő minőségére vonatkozó határértékeknek való megfelelés határidejének meghosszabbítását olyan esetekben, amelyekben meghatározott zónákban és agglomerációkban a szennyezés csökkentését célzó megfelelő intézkedések végrehajtása ellenére akut problémák tapasztalhatók a betartással kapcsolatban. Egy adott zónára vagy agglomerációra vonatkozó bármely halasztást a Bizottság által vizsgálandó, a felülvizsgált határidőre megvalósítandó megfelelés biztosítását célzó, átfogó tervnek kell kísérnie. A határértékeknek való megfelelés ezen irányelvben meghatározott határidejére történő eredményes kibocsátáscsökkentés megvalósulása szempontjából fontos lesz, hogy rendelkezésre álljanak a levegőszennyezésről szóló tematikus stratégiában meghatározott, a forrásnál történő kibocsátáscsökkentési célszintet tükröző szükséges közösségi intézkedések, és azokat a teljesítés határidejének elhalasztására irányuló kérelmek elbírálásakor figyelembe kell venni.

[…]

(18) Levegőminőségi terveket kell kidolgozni az olyan zónákra és agglomerációkra vonatkozóan, amelyekben a környezeti levegőben lévő szennyező anyagok koncentrációja túllépi a vonatkozó levegőminőségi célértékeket vagy határértékeket, továbbá adott esetben az ideiglenes tűréshatárokat. A légszennyező anyagokat számos különböző forrás és tevékenység bocsátja ki. A különböző szakpolitikák közötti koherencia biztosítása érdekében az ilyen levegőminőségi terveknek, amennyiben megvalósítható, összhangban kell lenniük a nagy tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról szóló, 2001. október 23-i 2001/80/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 2001. L 309, 1. o., magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 299. o], az egyes légköri szennyezők nemzeti kibocsátási határértékeiről szóló, 2001. október 23-i 2001/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv HL 2001. L 309., 22. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 320. o.] és a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló, 2002. június 25-i 2002/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 2002. L 189., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 101. o.)] alapján készült tervekkel és programokkal, és azokba be kell épülniük. Ezenkívül az ipari tevékenységeknek a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 2008. január 15-i 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 2008. L 24., 8. o.] értelmében történő engedélyezésekor teljes mértékben figyelembe kell venni az ezen irányelvben meghatározott, a környezeti levegő minőségére vonatkozó célkitűzéseket.

(19) Cselekvési terveket kell kidolgozni, amelyek jelzik az egy vagy több riasztási küszöbérték túllépésének veszélye esetén a veszély csökkentése és időtartamának korlátozása érdekében rövid távon meghozandó intézkedéseket. Amennyiben a veszély egy vagy több határértékre vagy célértékre vonatkozik, a tagállamok adott esetben ilyen rövid távú cselekvési terveket készíthetnek. […]”

10 A 2008/50 irányelv „Tárgy” című 1. cikkének az (1)–(3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv olyan intézkedéseket állapít meg, amelyek célja a következő:

(1) a környezeti levegő minőségére vonatkozó célkitűzések meghatározása és létrehozása az emberi egészségre, valamint a környezet egészére gyakorolt káros hatások elkerülése, megelőzése vagy csökkentése érdekében;

(2) a környezeti levegő minőségének vizsgálata a tagállamokban közös módszerek és kritériumok alapján;

(3) a környezeti levegő minőségére vonatkozó információk szerzése a levegőszennyezés és a káros hatások elleni küzdelem érdekében, továbbá a hosszú távú tendenciák, valamint a nemzeti és a közösségi intézkedések alapján elért eredmények figyelemmel kísérése céljából”.

11 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikkének 5., 8. és 18. pontjában a következőket írja elő:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

[…]

5. »határérték«: az emberi egészségre és/vagy a környezet egészére gyakorolt káros hatások elkerülése, megelőzése vagy csökkentése céljából tudományos ismeretek alapján meghatározott szint, amelyet adott időtartamon belül kell elérni, elérése után pedig nem szabad túllépni;

[…]

8. »levegőminőségi tervek«: olyan tervek, amelyek a határértékek vagy célértékek elérése érdekében intézkedéseket határoznak meg;

[…]

18. »PM_{10}«: a szálló por azon része, mely 50%-os hatásfokkal átmegy a PM_{10} mintavételének és mérésének referencia-módszerére az EN 12341 szabványban meghatározott 10 μm aerodinamikai átmérőjű méretszelektív szűrőn.”

12 A 2008/50 irányelv „Az emberi egészség védelme érdekében meghatározott határértékek és riasztási küszöbértékek” című 13. cikke (1) bekezdésében így rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy zónáikban és agglomerációikban a környezeti levegőben lévő kén-dioxid, PM_{10}, ólom és szén-monoxid szintje nem lépi túl a XI. mellékletben meghatározott határértékeket.

[…]”

13 A 2008/50 irányelvnek „A határidők betartásának elhalasztása [helyesen: A határidők meghosszabbítása] és bizonyos határértékek alkalmazásának kötelezettsége alóli mentesség” című 22. cikke az alábbiakat írja elő:

„(1) Amennyiben egy adott zónában vagy agglomerációban a nitrogén-dioxidra vagy a benzolra vonatkozó határértékeknek való megfelelés nem teljesíthető a XI. mellékletben meghatározott határidőig, a tagállam ezen határidőket legfeljebb öt évvel meghosszabbíthatja az adott zóna vagy agglomeráció tekintetében, feltéve, hogy azon zóna vagy agglomeráció vonatkozásában, amelyre a halasztás vonatkozik, a 23. cikknek megfelelően levegőminőségi terv készül; a levegőminőséggel kapcsolatos ezen tervet a XV. melléklet B. szakaszában felsorolt, az érintett szennyező anyagokkal kapcsolatos információkkal kell kiegészíteni, valamint a tervnek be kell mutatnia, hogy milyen módon valósítja meg a határértékek betartását az új határidő előtt.

(2) Amennyiben egy adott zónában vagy agglomerációban a PM_{10} vonatkozásában a XI. mellékletben meghatározott határértékeket a helyszínre jellemző terjedési jellegzetességek, a kedvezőtlen időjárási viszonyok vagy az országhatárokon átterjedő jelleg miatt nem lehet teljesíteni, a tagállamok 2011. június 11-ig mentesülnek ezen határértékek alkalmazásának kötelezettsége alól, feltéve, hogy teljesítik az (1) bekezdésben meghatározott feltételeket, és a tagállam igazolja, hogy nemzeti, regionális és helyi szinten minden szükséges intézkedést meghoztak a határidők betartása érdekében.

(3) Az (1) és (2) bekezdés alkalmazása esetén a tagállamok biztosítják, hogy az egyes szennyező anyagokra vonatkozó határértéket ne lépjék túl az érintett szennyező anyagokra vonatkozó, a XI. mellékletben meghatározott maximális tűréshatárnál nagyobb értékkel.

(4) A tagállamok értesítik a Bizottságot arról, hogy véleményük szerint hol alkalmazandó az (1) és a (2) bekezdés, valamint továbbítják az (1) bekezdésben említett, a levegőminőségi tervet [helyesen: az (1) bekezdésben említett levegőminőségi tervet], beleértve a Bizottság számára annak megvizsgálásához szükséges, valamennyi vonatkozó információt is, hogy a megfelelő feltételeket teljesítették-e. A Bizottság a vizsgálatában figyelembe veszi a tagállamok által tett intézkedéseknek a tagállamokban a környezeti levegő minőségére gyakorolt jelenlegi és jövőbeni becsült hatását, valamint a jelenlegi közösségi intézkedések és a Bizottság által a későbbiekben javasolt, tervezett közösségi intézkedések környezeti levegő minőségére gyakorolt becsült hatását.

Amennyiben a Bizottság az értesítés kézhezvételétől számított kilenc hónapon belül nem emel kifogást, az (1) vagy a (2) bekezdés alkalmazásának megfelelő feltételeket teljesítettnek kell tekinteni.

A Bizottság – kifogások esetén – arra kötelezheti a tagállamokat, hogy azok új levegőminőségi terveket biztosítsanak, vagy a meglévőket igazítsák ki.”

14 A 2008/50 irányelvnek „A levegőminőségi tervek” című 23. cikke az alábbiakat írja elő:

„(1) A XI. és XIV. mellékletben meghatározott határérték vagy célérték teljesítése céljából a tagállamok biztosítják az olyan zónákra és agglomerációkra vonatkozó levegőminőségi tervek kidolgozását, ahol a környezeti levegőben lévő szennyező anyagok szintje túllép bármilyen határértéket vagy célértéket, valamint az ezekhez kapcsolódó bármilyen megfelelő tűréshatárt.

Azon határértékek túllépéskor, amelyek esetében már lejárt a teljesítésre vonatkozó határidő, a levegőminőségi tervek megfelelő intézkedéseket állapítanak meg annak érdekében, hogy a túllépés időtartama a lehető legrövidebb ideig tartson. […] A levegőminőségi tervek ezenfelül magukban foglalhatnak érzékeny népességcsoportok – köztük a gyermekek – védelmére irányuló egyedi intézkedéseket is.

Ezen levegőminőségi terveknek tartalmazniuk kell legalább a XV. melléklet A. szakaszában felsorolt információkat és tartalmazhatnak a 24. cikknek megfelelő intézkedéseket. Ezen tervekről a Bizottságot haladéktalanul, de legkésőbb két évvel azon év végét követően, amikor az első túllépést megfigyelték, tájékoztatni kell.

[…]”

15 Ezen irányelv „Információtovábbítás és jelentéstétel” című 27. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a környezeti levegő minőségéről szóló információk a Bizottság rendelkezésére álljanak, a 28. cikk (2) bekezdésében említett végrehajtási intézkedések által meghatározott előírt határidőn belül.

(2) A határértékek és kritikus szintek betartásának, valamint a célértékek elérésének vizsgálata speciális céljából az ilyen információkat legkésőbb kilenc hónappal minden év végét követően a Bizottság rendelkezésére kell bocsátani, és ezeknek minden esetben magukban kell foglalniuk az alábbiakat:

a) a lista adott évben végrehajtott módosításai és a 4. cikk szerint megállapított zónák és agglomerációk elhatárolása;

b) azon zónák és agglomerációk listája, amelyekben egy vagy több szennyező anyag szintje magasabb, mint a határértékek és adott esetben azoknak tűréshatárral növelt értéke, illetve magasabb, mint a célértékek vagy a kritikus szintek; valamint ezen zónákban és agglomerációkban:
   i. a megvizsgált szintek és – amennyiben lényeges – azon időpontok és időtartamok, amikor ezeket a szinteket megfigyelték;
   ii. adott esetben a természeti források és a közutak téli homokszórását és sózását követő porfelkeveredés hozzájárulásának vizsgálata a vizsgált szintekhez, a 20. és 21. cikk alapján a Bizottságnak bejelentettek szerint.

(3) Az (1) és (2) bekezdést a 28. cikk (2) bekezdésében említett végrehajtási intézkedések hatálybalépését követő második naptári év elejétől kezdődően gyűjtött információkra kell alkalmazni”.

16 Az említett irányelv „Hatályon kívül helyezés és átmeneti rendelkezések” című 31. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A 96/62/EK, az 1999/30/EK, a [környezeti levegőben található benzolra és szén-monoxidra vonatkozó határértékekről szóló, 2000. november 16-i] 2000/69/EK irányelv [HL 2000. L 313., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 5. kötet, 262. o.] és a környezeti levegő ózontartalmáról szóló, 2002.

február 12-i] 2002/3/EK irányelv [HL 2002. L. 67., 14. o., magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 497. o.] 2010. június 11-től hatályát veszti a tagállamok azon kötelezettségeinek sérelme nélkül, amelyek az ezen irányelvek nemzeti jogba történő átültetésére vagy alkalmazására vonatkozó határidőkkel kapcsolatosak.

[…]”

17 A 2008/50 irányelv „Átültetés” című 33. cikkének az (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2010. június 11. előtt megfeleljenek. Haladéktalanul kötelesek ismertetni a Bizottsággal ezen intézkedések szövegét.

[…]”

18 Ezen irányelv „Hatálybalépés” című 34. cikke értelmében az említett irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján, azaz 2008. június 11-én lépett hatályba.

19 A 2008/50 irányelv XI. mellékletének címe „Az emberi egészség védelme érdekében meghatározott határértékek”. E melléklet értelmében a PM_{10} nap határérték 50 μg/m^3, amely egy naptári évben legfeljebb 35-ször léphető túl, az éves határérték pedig 40 μg/m^3 naptári évenként. Az említett melléklet pontosítja, hogy e határértékeket 2005. január 1-jén el kellett volna érni.

A pert megelőző eljárás

20 A Bolgár Köztársaság 2009. április 14-én, a 2008/50 irányelv 22. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában értesítette a Bizottságot a PM_{10} határértékek alkalmazása alóli, 2011. június 11-ig tartó mentesség iránti kérelméről. 2009. december 11-i határozatával a Bizottság az említett irányelv 22. cikkének (4) bekezdése alapján kifogást emelt ezen, mentesség iránti kérelem ellen.

21 A Bizottság e határozat elfogadását követően, mivel úgy ítélte meg, hogy a Bolgár Köztársaság nem teljesítette a 2008/50 irányelv 13. cikkéből eredő kötelezettségeit, 2010. október 1-jén felszólító levelet küldött e tagállam részére.

22 2011. február 18-án a Bolgár Köztársaság e felszólító levélre adott válaszában nem vitatta, hogy nem teljesítette a 2008/50 irányelv 13. cikkéből eredő kötelezettségeit. E tagállam előadta, hogy 2007 és 2008 folyamán PM_{10}-koncentráció tekintetében alkalmazandó határértékek túllépéseit regisztrálták a bolgár zónákban és agglomerációkban, bizonyos települések kivételével, és válaszában elemezte e túllépések okait.

23 2011. június 9-i levelével a Bolgár Köztársaság értesítette a Bizottságot a PM_{10} határértékek alkalmazására vonatkozó kötelezettség alóli mentesség iránt a 2008/50 irányelv 22. cikkének (2) bekezdése alapján benyújtott második kérelméről (a továbbiakban: 2011. június 9-i értesítés). 2011. július 11-i levelével a Bizottság azt válaszolta, hogy mivel e kérelmet 2011. június 10-én vették nyilvántartásba, a 2008/50 irányelv 22. cikke (4) bekezdésének második albekezdésében arra előírt kilenc hónapos időszak, hogy a Bizottság kifogásának vizsgálatát elvégezze, az ezen irányelv 22. cikkének (2) bekezdésében előírt jogvesztő határidő, azaz 2011. június 11. leteltét követően telik le. A Bizottság hozzáfűzte, hogy teljes körű vizsgálat elvégzéséhez szüksége lenne e kilenc hónapos időszakra, és a 2008/50 irányelv hatékony érvényesülésének fenntartásához és a jogbiztonság garantálásához a határozat 2011. június 11-i időpontot követően történő meghozatala – ami azt jelentené, hogy az említett kérelmet egy elmúlt időszak tekintetében bírálnák el – nem volt lehetséges.

24 2013. január 25-én a Bizottság kiegészítő felszólító levelet küldött a Bolgár Köztársaságnak, mivel úgy ítélte meg, hogy e tagállam megsértette mind a 2008/50 irányelv 13. cikkét, mind 23. cikkének (1) bekezdését. E tekintetben a Bizottság arra hivatkozott, hogy e tagállam valamennyi zónájában és agglomerációjában megsértették a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékeket 2007 és 2011 között, 2011-et is ideértve, a BG0003 AG Várna zóna kivételével, ahol a PM_{10}-koncentrációkra alkalmazandó éves határértéket 2009 folyamán tiszteletben tartották.

25 A Bolgár Köztársaság 2013. április 1-jei levelével, amelyet 2013. szeptember 2-i levelével kiegészített, azt válaszolta a Bizottságnak, hogy a közölt adatok a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek túllépésének csökkenő tendenciáját mutatják. E tagállam kijelentette, hogy megfelelő intézkedéseket határozott meg és fogadott el a 2008/50 irányelv 13. cikkének való megfelelés érdekében.

26 2014. július 11-i és ugyanaznap kézbesített levelével a Bizottság indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben felrótta, hogy a Bolgár Köztársaság nem teljesítette a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének és XI. mellékletének egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből, valamint ezen irányelv 23. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel egyrészt a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékeket megsértették BG0001 AG Szófia, BG0002 AG Plovdiv, BG0004 Észak-Bulgária, BG0005 Délnyugat-Bulgária és BG0006 Délkelet-Bulgária zónákban és agglomerációkban 2007 óta legalább 2012-ig, másrészt megsértették a napi határértéket a BG0003 AG Várna zónában 2007-től legalább 2012-ig, valamint az éves határértéket 2007 és 2008 folyamán, illetve 2010-től 2012-ig (a továbbiakban: a 2014. július 11-i indokolással ellátott vélemény). A Bizottság felhívta az említett tagállamot arra is, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy ezen indokolással ellátott véleménynek az annak kézhezvételétől számított két hónapos határidőn belül eleget tegyen.

27 Az említett, indokolással ellátott véleményre válaszolva a Bolgár Köztársaság 2014. szeptember 8-i levelében nem vitatta a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékeknek a megjelölt zónákban és agglomerációkban történt túllépését. E tekintetben e tagállam a PM_{10} napi és éves koncentrációjára vonatkozó, települési szintű adatokat nyújtott be, összehasonlítva a 2013-as adatokat a 2012-es és 2011-es adatokkal, amelyek az átlagértékek javulását mutatják.

28 2015. június 2-án a Bolgár Köztársaság kiegészítő választ küldött a Bizottság 2014. július 11-i indokolással ellátott véleményére, amelyben azt állította, hogy területén csökkenő tendencia figyelhető meg számos levegőminőség-ellenőrzési ponton a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek túllépéseinek számát, valamint a napi és éves koncentrációkat illetően.

29 Mindazonáltal, a Bizottság szerint a Bolgár Köztársaság által a 2008/50 irányelv 27. cikkének megfelelően benyújtott, 2013-ra vonatkozó éves levegőminőségi jelentés megerősíti, hogy a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékeket ebben az évben sem tartották be a 2014. július 11-i indokolással ellátott véleményben megjelölt hat zóna és agglomeráció egészében.

30 Ilyen körülmények között a Bizottság benyújtotta a jelen keresetet.

A keresetről

Az első, a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseinek a megsértésére alapított kifogásról

Az első kifogás elfogadhatóságáról

– A felek érvei

31 A Bolgár Köztársaság azt állítja ellenkérelmében, hogy az első kifogás elfogadhatatlan, mivel a Bizottság kiterjesztette a jogvita tárgyát, amint az a jogvitát megelőző eljárási szakaszban meghatározásra került.

32 Ugyanis, mindenekelőtt ami 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseit illeti, a 2013. január 25-i kiegészítő felszólító levél a 2007–2011 évekre vonatkozik. Továbbá a 2014. július 11-i indokolással ellátott vélemény a 2007-től „legalább 2012-ig” tartó időszakra vonatkozik. Végül a keresetlevél a 2007-től kezdődő időszakra vonatkozik „legalább 2013-at is ideértve”.

33 Ezenkívül, az első kifogással érintett időszakkal kapcsolatban a jelen keresetlevél pontatlan kifejezéseket tartalmaz, például azt, hogy a Bolgár Köztársaság „továbbra sem teljesíti” kötelezettségeit. Ilyen körülmények között a keresetlevél nélkülözhetetlen tartalmi elemének, így azon időszak feltüntetésének hiánya, amely folyamán a Bolgár Köztársaság a Bizottság állítása szerint megsértette az uniós jogot, nem felel meg a koherencia, az egyértelműség és a pontosság követelményének, amint azokat a 2012. november 15-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-34/11, EU:C:2012:712:, 47. pont) felidézte.

34 A Bizottság azt állítja válaszában, hogy a 2008/50 irányelv rendeltetésével, szellemével és szövegével ellentétes a 2014. július 11-i indokolással ellátott véleményt követő azon időszak figyelmen kívül hagyása, amelynek folyamán a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseinek megsértése továbbra is folytatódott, és új adatok által megerősítést nyert.

35 A Bolgár Köztársaság által a 2008/50 irányelv 27. cikkének megfelelően benyújtott, 2014-es évre vonatkozó éves levegőminőségi jelentés azt mutatja, hogy a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékeket abban az évben is túllépték. Következésképpen immár a 2007-től kezdődő időszakot kell figyelembe venni, „legalább 2014-et is ideértve”. E tekintetben a jogvita tárgyát nem módosították vagy terjesztették ki, és a Bolgár Köztársaság nem hivatkozhat arra, hogy nem állt módjában e tárgy megértése, vagy hogy nem volt lehetősége védekezni.

36 A Bolgár Köztársaság viszonválaszában feltünteti a levegőminőségre vonatkozó intézkedésekből eredő, 2015-ös évre vonatkozó ideiglenes adatokat.

– A Bíróság álláspontja

37 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 258. cikk alapján benyújtott, kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset tárgyát a Bizottság indokolással ellátott véleményének tartalma határozza meg, így a keresetet ugyanazokra az indokokra és jogalapokra kell alapozni, mint a véleményt (lásd: 2010. július 8-i Bizottság kontra Portugália ítélet, C-171/08, EU:C:2010:412, 25. pont; 2014. február 13-i Bizottság kontra Bulgária ítélet, C-152/12, nem tették közzé, EU:C:2014:82, 30. pont).

38 Ebben az ügyben, a jelen keresetlevélben, csakúgy, mint a 2014. július 11-i indokolással ellátott véleményben, a Bizottság a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó, a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének és XI. mellékletének egymással összefüggésben értelmezett rendelkezései által előírt napi és éves határértékek túllépésére hivatkozik.

39 Következésképpen meg kell állapítani, hogy, ami az első kifogást illeti, a jelen kereset ugyanazokon az indokokon és jogalapokon nyugszik, mint a 2014. július 11-i indokolással ellátott vélemény.

40 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint továbbá a kötelezettségszegés fennállását a tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni (2003. április 10-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-20/01 és C-28/01, EU:C:2003:220, 32. pont; 2009. október 6-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-562/07, EU:C:2009:614, 23. pont; 2016. december 1-jei Bizottság kontra Luxembourg ítélet, C-152/16, nem tették közzé, EU:C:2016:919, 20. pont).

41 A jelen ügyben a 2014. július 11-i, és a Bolgár Köztársaságnak ugyanaznap kézbesített, indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő 2014. szeptember 11. volt.

42 Mindazonáltal, ugyancsak a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy amennyiben a jelen kereset a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezései szisztematikus és folyamatos megsértésének a megállapítására irányul, ezen állítólagos megsértés általános és tartós jellegének alátámasztására irányuló kiegészítő bizonyítékoknak a Bíróság előtti eljárás szakaszában való előterjesztését főszabály szerint nem lehet kizárni (lásd ebben az értelemben: 2005. április 26-i Bizottság kontra Írország ítélet, C-494/01, EU:C:2005:250, 37. pont; 2008. december 22-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-189/07, nem tették közzé, EU:C:2008:760, 29. pont; 2013. július 11-i Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-576/10, EU:C:2013:510, 29. pont).

43 A Bíróságnak már alkalma nyílt kifejteni különösen, hogy a kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset tárgya az indokolással ellátott vélemény után bekövetkezett tényekre is kiterjeszthető, ha ezek a tények ugyanolyan jellegűek, mint az említett véleményben említett tények, és ugyanazt a magatartást valósítják meg (lásd ebben az értelemben: 1983. március 22-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, 42/82, EU:C:1983:88, 20. pont; 2008. december 22-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-189/07, nem tették közzé, EU:C:2008:760, 30. pont; 2012. március 15-i Bizottság kontra Ciprus ítélet, C-340/10, EU:C:2012:143, 37. pont).

44 A jelen ügyben a Bolgár Köztársaság a 2008/50 irányelv 27. cikkének megfelelően benyújtotta a Bizottságnak a 2014-es évre vonatkozó éves levegőminőségi jelentést, amely többek között a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseinek tiszteletben tartására vonatkozott. Az e jelentésben foglalt adatokat a Bolgár Köztársaság feltünteti ellenkérelmének mellékletében.

45 Válaszában a Bizottság ezen adatok alapján állította, hogy az első kifogás a „legalább 2014-et is magában foglaló” időszakra vonatkozott.

46 Márpedig, jóllehet a levegőminőségre vonatkozó adatok a 2014-es év tekintetében olyan tényállási elemek, amelyek a 2014. július 11-i indokolással ellátott véleményt követően valósultak meg, ugyanolyan jellegűek, mint az említett, indokolással ellátott véleményben említett tények, és ugyanazt a magatartást valósítják meg.

47 Ezekre az adatokra tehát, amelyekről a Bizottság a 2014. július 11-i indokolással ellátott vélemény kibocsátását követően szerzett tudomást, érvényesen hivatkozni lehetett annak megállapítása céljából, hogy a Bolgár Köztársaság nem teljesítette a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseit a 2014-es év tekintetében sem.

48 Ilyen körülmények között önmagában az a tény, hogy a Bizottság nem hivatkozik egy fix és meghatározott időpontra, megjelölve, hogy a Bolgár Köztársaság meddig nem tett eleget a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből eredő kötelezettségeinek, nem elegendő annak megállapításához, hogy az első kifogás teljes egészében elfogadhatatlan.

49 Hozzá kell tenni, hogy a Bolgár Köztársaság viszonválasza mellékletében nyújtott adatokat a PM_{10} napi és éves koncentrációkra vonatkozó adatokat 2015 egy része vonatkozásában. Ezek az adatok e fázisban ugyanakkor nem az egész évre vonatkoztak, és csak ideiglenesek voltak. Következésképpen azokat a jelen kereset keretében nem kell figyelembe venni.

50 Egyébiránt, mivel a Bíróság hivatalból vizsgálhatja, hogy a tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset benyújtásához fennállnak-e az EUMSZ 258. cikkben előírt feltételek (lásd: 2002. január 15-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-439/99, EU:C:2002:14, 8. pont; 2016. szeptember 22-i Bizottság kontra Cseh Köztársaság ítélet, C-525/14, EU:C:2016:714, 14. pont), lényeges annak vizsgálata, hogy elfogadható-e a Bizottság első kifogása, amely alapján annak megállapítását kéri, hogy a Bolgár Köztársaság a 2007. évtől kezdve nem teljesítette kötelezettségeit.

51 A 2008/50 irányelv, 34. cikkének megfelelően, amely a Bizottság első kifogásában említett egyetlen rendelkezés, 2008. június 11-én, azaz azon időpontot követően lépett hatályba, amelytől kezdve a Bizottság a kötelezettségszegés megállapítására kéri a Bíróságot. Ezenkívül, az irányelv 33. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok kötelesek hatályba léptetni azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2010. június 11. előtt megfeleljenek.

52 Mindenesetre, a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében a Bizottságnak a későbbiekben módosításra vagy hatályon kívül helyezésre került európai uniós jogi aktus eredeti szövegén alapuló, de az új rendelkezések által is fenntartott kötelezettségek megszegésének megállapítására irányuló keresete elfogadható. Ezzel szemben a jogvita tárgya a kötelezettségszegést megállapító eljárás szabályszerűsége lényeges alaki szabályainak megsértése nélkül nem terjeszthető ki az olyan új rendelkezésből eredő kötelezettségre, amelynek az érintett jogi aktus eredeti változatának szövegében nem található megfelelője (2011. május 24-i Bizottság kontra Portugália ítélet, C-52/08, EU:C:2011:337, 42. pont; 2015. szeptember 10-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet, C-36/14, nem tették közzé, EU:C:2015:570, 24. pont).

53 A jelen ügyben, amint az az 1999/30 irányelv 5. cikkének és III. mellékletének egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből következik, ami az 1. fázis 2005. január 1-je és 2009. december 31. közötti időszakait illeti, egyrészt a napi 50 $\mu g/m^3$ értéket naptári évenként 35-nél többször nem lehetett meghaladni, másrészt az az éves érték, amelyet nem lehet meghaladni, naptári évenként 40 $\mu g/m^3$ volt.

54 Nem vitatott, hogy e kötelezettségeket fenntartották a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezései. Az említett mellékletben az szerepel, hogy e határértékek 2005. január 1-jétől alkalmazandók.

55 A fentiek fényében meg kell állapítani, hogy a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseinek megsértésére alapított kifogás elfogadható a 2007–2014-ig (2014-et is ideértve) időszak tekintetében.

Az első kifogás megalapozottságáról

– A felek érvei

56 A Bizottság azt állítja a keresetlevélben, hogy az a tény, hogy a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékeket túllépték, önmagában a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseinek sérelmét valósítja meg.

57 Márpedig a Bolgár Köztársaság által a 2008-as évtől kezdve benyújtott levegőminőségre vonatkozó éves jelentésekből kitűnik, hogy PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékeket 2007 óta szisztematikusan és állandóan túllépték e tagállam területének egészén, vagyis a BG0001 AG Szófia, BG0002 AG Plovdiv, BG0003 AG Várna, BG0004 Észak-Bulgária, BG0005 Délnyugat-Bulgária és BG0006 Délkelet-Bulgária zónákban és agglomerációkban, kivéve a BG0003 AG Várna zónát, ahol 2009 óta az éves határértéket tiszteletben tartották.

58 E túllépéseket a Bolgár Köztársaság nem vitatta a 2014. július 11-i, indokolással ellátott véleményre adott válaszában. Továbbá számos levegőminőségi mérőpont esetében a benyújtott adatok semmilyen csökkenő tendenciát nem mutatnak a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó éves határérték túllépése napjainak száma tekintetében.

59 A Bolgár Köztársaság arra hivatkozik, hogy 2011. június 9-én a 2008/50 irányelv 22. cikke értelmében értesítette a Bizottságot a PM_{10}-határértékek alkalmazására vonatkozó kötelezettség alóli mentesség iránt benyújtott kérelméről, amelyre a Bizottság azt válaszolta, hogy a határozathozatal az említett cikkben említett, 2011. június 11-i időpontot követően – ami e kérelemnek egy elmúlt időszak tekintetében történő elbírálását jelentené –, nem lehetséges.

60 Márpedig, a Bolgár Köztársaság szerint semmilyen jogvesztő határidő nincs kikötve a tagállam által a 2008/50 irányelv 22. cikke értelmében történő értesítés tekintetében. A Bizottságnak tehát kötelessége lett volna megvizsgálnia a 2011. június 9-i értesítést, és visszaható jelleggel határozatot kellett volna hoznia.

61 A Bizottság azzal, hogy nem foglalt állást a 2011. június 9-i értesítésről, megsértette az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből eredő, lojális együttműködésre vonatkozó kötelezettségét, következésképpen nem valósult meg a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből eredő kötelezettségek elmulasztása.

62 A PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékek túllépésével kapcsolatban a Bolgár Köztársaság kiemeli, hogy a PM_{10} az utóbbi években csökkent a környezeti levegőben Bulgáriában.

63 E tekintetben közelebbről a 37 levegőminőségi mérőpontból 28-on mérték az éves átlagos PM_{10}-koncentráció csökkenését. Hasonlóképpen, a 37 levegőminőségi mérőpontból 29-en mérték a napi határértékek túllépései számának csökkenését 2011 és 2015 között.

64 A Bolgár Köztársaság arra hivatkozik továbbá, hogy a PM_{10}-szint csökkentésére irányuló erőfeszítéseit akadályozta a társadalmi-gazdasági helyzet. A PM_{10}-kibocsátások nehezen csökkenthetők ugyanis az olyan szennyezési források következtében, mint a háztartási fűtés és a közúti forgalom. Így a fát és a szenet, a bolgár népesség jelentős részének gazdasági nehézségei folytán, tömegesen használják a téli időszakban. A lakosság azon részének aránya, amelyik számára jelentős nehézséggel jár havi költségeinek fedezése, a 2013-as évre 32,9%-ra emelkedett a Bolgár Köztársaságban, míg ez az arány a 28 tagállam tekintetében együttesen 12,2%.

65 A Bizottság válaszában kiemeli, hogy a 2011. június 9-i értesítést csak két nappal a 2008/50 irányelv 22. cikkének (2) bekezdésében előírt határidő, azaz 2011. június 11. előtt kézbesítették. Márpedig nem rendelkezik jogkörrel a tekintetben, hogy meghosszabbítsa a PM_0-koncentrációra alkalmazandó határértékek betartására vonatkozó határidőt, vagy hogy visszamenőleges hatállyal jóváhagyjon egy, az ezen irányelv követelményeivel nem összhangban álló helyzetet.

– *A Bíróság álláspontja*

66 Az első kifogás megalapozottságának értékelésével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/50 irányelv célja, 1. cikkének 1. pontja bekezdése értelmében a környezeti levegő minőségére vonatkozó célkitűzések meghatározása és létrehozása az emberi egészségre, valamint a környezet egészére gyakorolt káros hatások elkerülése, megelőzése vagy csökkentése érdekében.

67 Ennek keretében ezen irányelv 13. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy zónáikban és agglomerációikban többek között a környezeti levegőben lévő, PM_{10} szintje nem lépi túl az ezen irányelv XI. mellékletében meghatározott határértékeket.

68 Márpedig az EUMSZ 258. cikk szerinti eljárás az EUM-Szerződésből vagy valamely másodlagos jogi aktusból származó kötelezettségek tagállamok általi megszegésének objektív megállapításán alapszik (lásd: 1983. március 1-jei Bizottság kontra Belgium ítélet, 301/81, EU:C:1983:51, 8. pont; 2012. december 19-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-68/11, EU:C:2012:815, 62. pont; 2014. szeptember 4-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-351/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2150, 23. pont).

69 A határértékek túllépése elegendő tehát a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezései megsértésének megállapításához (lásd ebben az értelemben: 2011. május 10-i Bizottság kontra Svédország ítélet, C-479/10, nem tették közzé, EU:C:2011:287, 15. és 16. pont; 2012. november 15-i Bizottság kontra Portugália ítélet, C-34/11, EU:C:2012:712, 52. és 53. pont).

70 E tekintetben az olyan elemzésnek, amelynek értelmében valamely tagállam maradéktalanul eleget tesz a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeinek pusztán azon tény folytán, hogy levegőminőségi tervet készített, nem adható hely (lásd ebben az értelemben: 2014. november 19-i ClientEarth ítélet, C-404/13, EU:C:2014:2382, 42. pont).

71 A jelen ügyben a Bolgár Köztársaság által benyújtott, levegőminőségre vonatkozó éves jelentésből származó adatok azt mutatják, hogy e tagállam túllépte a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékeket BG0001 AG Szófia, BG0002 AG Plovdiv, BG0003 AG Várna, BG0004 Észak-Bulgária, BG0005 Délnyugat-Bulgária és BG0006 Délkelet-Bulgária zónákban és agglomerációkban 2007-től kezdve 2014-ig (2014-et is ideszámítva), az éves határérték kivételével BG0003 AG Várna zónában 2009 folyamán, amit e tagállam egyébiránt nem vitatott.

72 A Bolgár Köztársaság azon érvével kapcsolatban, amely szerint az általa küldött 2011. június 9-i értesítést követően alkalmazni kellett volna tekintetében a 2008/50 irányelv 22. cikkének (2) bekezdését, és a Bizottság azzal, hogy megtagadta kérelmének elbírálását, nem teljesítette az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdéséből eredő, lojális együttműködésre vonatkozó kötelezettségét, meg kell jegyezni, amint azt tette lényegében a főtanácsnok is indítványának 59. pontjában, hogy a Bizottság Bolgár Köztársaságnak adott válasza, amelynek értelmében a tagállam kérelme túl későn érkezett az ezen irányelv 22. cikkének (2) bekezdésében előírt, 2011. június 11-i jogvesztő határidőre tekintettel, az ugyanezen irányelv 22. cikkének (4) bekezdése értelmében vett kifogást tartalmazott a Bizottság részéről, amit a Bolgár Köztársaság nem vitatott.

73 Márpedig a Bizottság részéről, a Bolgár Köztársaság által benyújtott kérelem nyilvánvalóan késedelmes jellegére tekintettel jogosan emelt ezen kifogás elegendő a 2008/50 irányelv 22. cikkében előírt feltételhez kötött mentesség alkalmazásának kizárásához, következésképpen a Bizottság az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből eredő, lojális együttműködésre vonatkozó kötelezettsége elmulasztásának kizáráshoz is.

74 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bolgár Köztársaság 2011. június 11-ig nem mentesült a $PM1_{10}$-re vonatkozó határértékek betartására vonatkozó kötelezettség alól.

75 A Bolgár Köztársaság azon érvével kapcsolatban, amely szerint a PM_{10}-szintek csökkentésére irányuló erőfeszítéseket akadályozta a társadalmi-gazdasági helyzet, emlékeztetni kell arra, hogy az 1999/30 irányelv III. melléklete értelmében az az időpont, amelytől kezdve tiszteletben kell tartani a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékeket, 2005. január 1-je volt. E kötelezettséget a Bolgár Köztársaság tekintetében az Unióhoz történt csatlakozásának napjától, azaz 2007. január 1-jétől kellett alkalmazni.

76 Márpedig, amennyiben objektíve megállapítást nyert, hogy valamely tagállam nem teljesítette az EUM-Szerződés vagy más, másodlagos jogi aktus értelmében fennálló kötelezettségeit, nem bír relevanciával, hogy a kötelezettségszegés azon tagállam szándékából vagy gondatlanságából ered, amelynek felróható, vagy pedig olyan technikai nehézségekből, amelyekkel e tagállam szembesült (lásd: 1998. október 1-jei Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-71/97, EU:C:1998:455, 15. pont; 2014. szeptember 4-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-351/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2150, 23. pont).

77 Következésképpen a Bolgár Köztársaság társadalmi-gazdasági helyzetére vonatkozó érvének nem adható hely.

78 Ilyen körülmények között a Bizottság által hivatkozott első kifogásnak helyt kell adni.

A második, a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének megsértésére alapított kifogásról

A második kifogás elfogadhatóságáról

– *A felek érvei*

79 A Bolgár Köztársaság kiemeli, hogy ami a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének megsértésére alapított kifogást illeti, a kereseti kérelem sem jelöli meg azt az időszakot, amelynek folyamán e jogsértés állítólagosan fennállt, csupán azt, hogy a kötelezettségszegés megtörtént, és e „jogsértés továbbra is folyamatos”. Tehát a Bizottság, első kifogásához hasonlóan, nem tartja tiszteletben a koherencia, az egyértelműség és a pontosság Bíróság által többek között a 2012. november 15-i Bizottság kontra Portugália ítéletben (C-34/11, EU:C:2012:712, 46–48. pont) megfogalmazott követelményét.

80 A Bizottság kiemeli, hogy ami a második kifogást illeti, az, hogy nincs megjelölve egy meghatározott időszak, annak a következménye, hogy az érintett tagállamnak a 2008/50 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése értelmében fennálló kötelezettsége megfelelő intézkedések elfogadására annak érdekében, hogy a túllépés időtartama minél rövidebb legyen, az ezen irányelv 13. cikkéből eredő kötelezettségek első megsértésének pillanatában jön létre, és addig tart, amíg e tagállam nem szünteti meg a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek meghaladását.

– A Bíróság álláspontja

81 A Bíróság eljárási szabályzata 120. cikkének c) pontjából és az e rendelkezéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a keresetlevélnek meg kell jelölnie a jogvita tárgyát, a jogalapokat és a felhozott érveket, valamint tartalmaznia kell e jogalapok rövid ismertetését. E megjelölésnek, illetve ismertetésnek kellően egyértelműnek és pontosnak kell lennie ahhoz, hogy az alperes elő tudja készíteni védekezését, valamint a Bíróság gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét. Mindebből következik, hogy a kereset alapjául szolgáló alapvető ténybeli és jogi elemeknek magából a keresetlevél szövegéből kell egységes és érthető módon következniük, és a keresetlevélben a kérelmeket egyértelműen kell megfogalmazni, nehogy a Bíróság a határozatában túlterjeszkedjen a kereseti kérelmen, vagy ne határozzon valamely kifogás tekintetében (lásd különösen: 2010. június 15-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-211/08, EU:C:2010:340, 32. pont; 2016. szeptember 22-i Bizottság kontra Cseh Köztársaság ítélet, C-525/14, EU:C:2016:714, 16. pont).

82 E vonatkozásban ki kell emelni, hogy a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdése második albekezdésének első mondata szerint azon, PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek túllépéskor, amelyek esetében már lejárt a teljesítésre vonatkozó határidő, a levegőminőségi tervek megfelelő intézkedéseket állapítanak meg annak érdekében, hogy a túllépés időtartama „a lehető legrövidebb” legyen.

83 E rendelkezés tehát közvetlen kapcsolatot állít fel egyrészt a $PM1_{10}$-koncentrációra alkalmazandó, a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezései által előírt határértékek meghaladása, másrészt e tervek kidolgozása között.

84 A jelen ítélet 55. pontjából következik, hogy a jelen ügyben a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseinek megsértésére alapított kifogás elfogadható a 2014-ig tartó időszak vonatkozásában, 2014-et is ideszámítva.

85 Nyilvánvaló, ami a második kifogást illeti, hogy a Bizottság nem hivatkozott meghatározott időpontokra azon időszak tekintetében, amelynek folyamán állítása szerint a Bolgár Köztársaság megsértette a 2008/50 irányelv 23. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

86 Mindazonáltal, a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének és a XI. mellékletének állítólagos megsértése között fennálló közvetlen kapcsolat folytán meg kell állapítani, hogy az ezen irányelv 23. cikke (1) bekezdésének megsértésére alapított kifogás ugyancsak a 2014-ig időszakra vonatkozik, 2014-et is ideértve.

87 Egyébiránt, ami azt az időpontot illeti, amelytől kezdve a második kifogás fennáll, a jelen ítélet 52. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a jogvita tárgya nem terjeszthető ki az olyan új rendelkezésből eredő kötelezettségre, amelynek az érintett jogi aktus eredeti változatának szövegében nem található megfelelője.

88 A jelen esetben az 1999/30 irányelv 5. cikke, összefüggésben értelmezve a 96/62 irányelv 8. cikkével, nem kötött ki kifejezett határidőt a cselekvési tervek kidolgozására. E tekintetben, amint azt a Bizottság állítja, a 96/62 irányelv annak az előírására szorítkozott, hogy a tagállamok észszerű határidőn belül hozzanak intézkedéseket a levegő minőségének a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékekkel való összhangba hozatala céljából.

89 Ezzel szemben a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdése második albekezdésének első mondata úgy rendelkezik, hogy a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó azon határértékek túllépésekor, amelyek esetében már lejárt a teljesítésre vonatkozó határidő, a levegőminőségi tervek megfelelő intézkedéseket állapítanak meg annak érdekében, hogy a túllépés időtartama „a lehető legrövidebb” legyen.

90 Ilyen körülmények között, ezen, a túllépés lehető legrövidebb időtartamának tiszteletben tartására vonatkozó követelmény által e rendelkezés olyan kötelezettséget ír elő, amelynek nincs megfelelője a korábbi uniós szabályozásban, amint arra a Bizottság maga rámutat keresetlevelében.

91 Továbbá az az időpont, amelytől kezdve a tagállamoknak tiszteletben kellett tartaniuk a 2008/50 irányelv 23. cikkének (1) bekezdését, ezen irányelvnek magából a szövegéből következik. Az említett irányelv 33. cikke értelmében ugyanis a tagállamoknak legkésőbb 2010. június 11-ig hatályba kellett léptetniük azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a hivatkozott irányelvnek megfeleljenek.

92 Következésképpen, amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 91. pontjában, a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének megsértése csak az ezen 2010. június 11-i időpontot követően állapítható meg.

93 Következésképpen a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalap csak a 2010. június 11-től 2014-ig tartó időszakra vonatkozik, 2014-et is ideértve.

A második kifogás megalapozottságáról

– A felek érvei

94 A Bizottság szerint, ha valamely tagállam megsértette a 2008/50 irányelv 13. cikkének (1) bekezdését, és e jogsértést követően e tagállam, mint a jelen ügyben a Bolgár Köztársaság, legalább hét egymást követő évben elmulasztott a levegőminőségi terveiben előírni minden olyan intézkedést, amely az irányelvnek való megfelelést célozza, ezzel az említett tagállam elmulasztotta az ezen irányelv 23. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit is, vagyis közelebbről az annak biztosítására vonatkozó kötelezettséget, hogy a túllépés időtartama a lehető legrövidebb legyen.

95 A Bizottság azt állítja, hogy a Bolgár Köztársaságnak a 2014. július 11-i indokolással ellátott véleményre adott válaszában leírt, a nemzeti szintre vonatkozó intézkedéseket még mindig nem alkalmazzák, vagy csak most kezdték el alkalmazni, ám eredményeik még nem mutatkoznak, ami ezen intézkedések elégtelen jellegét bizonyítja. A helyi szintekre vonatkozó intézkedésekkel kapcsolatban, jóllehet a települések legnagyobb részében javulást állapítottak meg a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékek túllépések számát illetően, a helyzet a jelen kereset megindításának időpontjában is folyamatos túllépéssel jellemezhető mind a hat bolgár zónában és agglomerációban.

96 Következésképpen a Bizottság szerint ezen intézkedések elégtelenek, vagy nem megfelelőek ahhoz, hogy a túllépés időtartama „a lehető legrövidebb” legyen a 2008/50 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése értelmében.

97 A Bolgár Köztársaság arra hivatkozik, hogy kötelessége volt akcióterv keretében és rövid távon olyan intézkedések meghozatala, amelyek alkalmasak a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek túllépése veszélyének a minimálisra való csökkentésére, de az a határidő, amelyen belül biztosítania kellett, hogy a túllépés időtartama „a lehető legrövidebb” legyen, a konkrét körülmények függvényében változik, és ilyen határidőt a Bizottság nem jelölt meg a számára.

98 Egyébiránt, mivel a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének harmadik bekezdése azt írja elő, hogy e tervekről a Bizottságot haladéktalanul, de legkésőbb két évvel azon év végét követően, amikor az első túllépést megfigyelték, tájékoztatni kell, e kétéves határidőt kellene figyelembe venni annak kiszámításához, hogy mi tekinthető a túllépés „lehető legrövidebb” időtartamának.

99 Továbbá, jóllehet a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek tiszteletben tartásának követelményét a 2008/50 irányelv 13. cikkének (1) bekezdése szabályozza, ezen értékek túllépése csak az ezen irányelv 23. cikkének (1) bekezdésében előírt kötelezettség létrejöttének a feltétele. Következésképpen az ezen utóbbi rendelkezés megsértésének feltételei különböznek a 2008/50 irányelv 13. cikkének megsértésére vonatkozó feltételektől. Márpedig a Bizottság nem említ különös érveket a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdése második albekezdése sérelme fennállásának bizonyítása céljából.

100 Ami a meghozott intézkedéseket illeti, valamennyi jogsértő bolgár település kidolgozott és alkalmazott olyan terveket, amelyek végső célja a 2008/50 irányelv rendelkezéseinek való megfelelés, amely a levegő minőségére vonatkozó adatok javulásában nyilvánul meg. Nemzeti szinten a szabályozást 2015 decemberében módosították annak érdekében, hogy gyorsítsák a környezeti levegő minősége javulásának folyamatát. Számos, többek között a városi tömegközlekedési rendszerekkel, az épületek energiahatékonyságával, a városi környezet javításával és a vidékfejlesztéssel kapcsolatos programot fogadtak el a levegő minőségének javítása érdekében. Ugyancsak intézkedéseket hoztak a háztartások gázhálózatra való csatlakozásának elősegítése érdekében.

101 Végül a Bolgár Köztársaság arra hivatkozik, hogy ezen intézkedések végrehajtása még mindig folyamatban van, és az új programok az intézkedések típusának függvényében a végrehajtás rövid, közép- és hosszú távú ütemezését tartalmazzák. Ami a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek túllépéseinek számát és e túllépések átlagos szintjeit illeti, az eredmények javulása nyilvánvaló.

– *A Bíróság álláspontja*

102 A 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből következik, hogy amennyiben a PM10 koncentrációra alkalmazandó határértékek túllépésére a teljesítés végrehajtására előírt határidő leteltét követően került sor, az érintett tagállamnak bizonyos követelményeknek megfelelő levegőminőségi tervet kell készítenie.

103 Így e tervnek megfelelő intézkedéseket kell megállapítania annak érdekében, hogy a túllépés időtartama a lehető legrövidebb legyen, és magában foglalhat érzékeny népességcsoportok – köztük a gyermekek – védelmére irányuló további, egyedi intézkedéseket is. Ezenfelül a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében e tervnek tartalmaznia kell legalább az ezen irányelv XV. mellékletének A. szakaszában felsorolt információkat, és tartalmazhat az ugyanezen irányelv 24. cikkének megfelelő intézkedéseket, és e tervről a Bizottságot haladéktalanul, de legkésőbb két évvel azon év végét követően, amikor az első túllépést megállapították, tájékoztatni kell.

104 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 2008/50 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése általános hatállyal rendelkezik, mivel időbeli korlátozás nélkül alkalmazandó a szennyező anyagok ezen irányelv által meghatározott határértékeinek akár a 2008/50 irányelv által, akár ezen irányelv 22. cikke alapján a Bizottság által előírt határidő lejártát követő túllépése esetén (lásd: 2014. november 19-i ClientEarth ítélet, C-404/13, EU:C:2014:2382, 48. pont).

105 A 96/62 irányelv értelmezésének keretében a Bíróság kimondta, hogy jóllehet a tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, ezen irányelv 7. cikkének (3) bekezdése olyan korlátokat szab e mérlegelési jogkör gyakorlását illetően, amelyekre a nemzeti bíróságok előtt hivatkozni lehet annak vizsgálata kapcsán, hogy azok az intézkedések, amelyeket a cselekvési tervnek tartalmaznia kell, megfelelnek-e a korlátozás túllépése veszélyének és időtartamának csökkentésére irányuló célkitűzésnek, figyelembe véve az e célkitűzés, valamint a fennálló különböző köz- és magánérdekek között biztosítandó egyensúlyt (lásd: 2008. július 25-i Janecek ítélet, C-237/07, EU:C:2008:447, 45. és 46. pont).

106 Amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 96. pontjában, ugyanez a megközelítés alkalmazandó a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének értelmezése során. Következésképpen a levegőminőségi terveket csak a szennyezés veszélyének csökkentésére irányuló cél és a fennálló különböző köz- és magánérdekek közötti egyensúly alapján lehet elfogadni.

107 Ennélfogva az a tény, hogy valamely tagállam túllépi a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékeket, önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy e tagállam nem tett eleget a 2008/50 irányelv 23. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeknek.

108 Ilyen körülmények között azt kell megvizsgálni, eseti elemzés útján, hogy az érintett tagállam által kidolgozott tervek összhangban állnak-e ezen rendelkezéssel.

109 E tekintetben a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből az következik, hogy jóllehet a tagállamok bizonyos mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a megteendő intézkedések terén, ezen intézkedéseknek mindenképpen lehetővé kell tenniük, hogy a határértékek túllépésének időtartama a lehető legrövidebb legyen (2014. november 19-i ClientEarth ítélet, C-404/13, EU:C:2014:2382, 57. pont).

110 A Bolgár Köztársaság szerint annak meghatározásához, hogy teljesítették-e a túllépés lehető legrövidebb időtartamára vonatkozó feltételt, figyelembe kell venni a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében ahhoz előírt kétéves határidőt, hogy a tagállam tájékoztassa a tervről a Bizottságot két évvel azon év végét követően, amikor az első túllépést megfigyelték.

111 Ez az érvelés nem fogadható el.

112 A 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének szövegéből és rendszeréből az következik ugyanis, hogy az a kötelezettség, amelynek értelmében a határértékek túllépése időtartamának a lehető legrövidebbnek kell lennie, független az arra vonatkozó kötelezettségtől, hogy a tervekről tájékoztatni kell a Bizottságot. Következésképpen ezen irányelv 23. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése egyáltalán nem biztosít további határidőt az érintett tagállam számára arra, hogy elfogadja a megfelelő intézkedéseket, és hogy ezen intézkedések hatályosuljanak.

113 A jelen esetben, amint az kitűnik a jelen ítélet 78. pontjából, a Bolgár Köztársaság nyolc egymást követő évben nem teljesítette a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdése és XI. melléklete egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit egyik zónában és agglomerációban sem.

114 2010. június 11-től kezdődően, amely időpontra a Bolgár Köztársaságnak hatályba kellett volna léptetnie a 2008/50 irányelvnek való megfeleléshez szükséges törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket ezen irányelv 33. cikkének (1) bekezdésével összhangban, e tagállamnak tehát az említett irányelv 23. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában el kellett volna fogadnia és a lehető leggyorsabban végrehajtania a megfelelő intézkedéseket.

115 Márpedig a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékeket meghaladták a hat zóna és agglomeráció mindegyikében még 2014 folyamán is, vagyis több mint három évvel a 2008/50 irányelv átültetésére rendelkezésre álló határidő lejárta után. E határértékek túllépése tehát szisztematikusnak és állandónak bizonyult e tagállamban, a 2008/50 irányelv értelmében fennálló kötelezettségeinek ellenére.

116 Egyébiránt, amint azt a Bolgár Köztársaság kiemelte, és amint az a jelen ítélet 100. pontjából kitűnik, a nemzeti szabályozást csak 2015 decemberében módosították annak érdekében, hogy gyorsítsák a környezeti levegő minősége javulásának folyamatát.

117 Egy ilyen helyzet önmagában azt mutatja, anélkül, hogy a Bolgár Köztársaság által kidolgozott tervek részletekbe menő vizsgálatára lenne szükség, hogy a jelen esetben e tagállam nem léptetett hatályba megfelelő és hatékony intézkedéseket annak érdekében, hogy a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó határértékek túllépésének időtartama a „lehető legrövidebb” legyen a 2008/50 irányelv 23. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében.

118 Ilyen körülmények között a Bizottság által hivatkozott második kifogásnak helyt kell adni.

119 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bolgár Köztársaság,

– mivel 2007-től 2014-ig (2014-et is ideértve) szisztematikusan és folyamatosan megsértette a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó éves, valamint napi határértékeket BG0001 Szófia; BG0002 Plovdiv; BG0004 Észak-Bulgária; BG0005 Délnyugat-Bulgária és BG0006 Délkelet-Bulgária zónákban és agglomerációkban;

– mivel 2007-től 2014-ig (2014-et is ideértve) szisztematikusan és folyamatosan megsértette a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi határértéket BG0003 Várna zónában, valamint 2007-ben, 2008-ban, és 2010-től 2014-ig (2014-et is ideértve) az éves határértékeket ugyanezen zónában;

nem teljesítette a 2008/50 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének és XI. mellékletének egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit; és

– mivel a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékek túllépése valamennyi fent említett zónában és agglomerációban továbbra is fennáll, a 2010. június 11-től 2014-ig tartó időszakban (2014-et is ideértve) nem teljesítette az ezen irányelv 23. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit, és különösen az annak biztosítására vonatkozó kötelezettségét, hogy a túllépésidőtartama a lehető legrövidebb legyen.

A költségekről

120 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Bolgár Köztársaságot, mivel jogalapjainak lényeges részében pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

121 Ugyanezen szabályzat 140. cikkének (1) bekezdése alapján, amely előírja, hogy az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket, a Lengyel Köztársaság viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bolgár Köztársaság,

– **mivel 2007-től 2014-ig (2014-et is ideértve) szisztematikusan és folyamatosan megsértette a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó éves, valamint napi határértékeket BG0001 Szófia; BG0002 Plovdiv; BG0004 Észak-Bulgária; BG0005 Délnyugat-Bulgária és BG0006 Délkelet-Bulgária zónákban és agglomerációkban;**

– **mivel 2007-től 2014-ig (2014-et is ideértve) szisztematikusan és folyamatosan megsértette a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi határértéket BG0003 Várna zónában, valamint 2007-ben, 2008-ban, és 2010-től 2014-ig (2014-et is ideértve) az éves határértékeket ugyanezen BG0003 Várna zónában,**

nem teljesítette a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló, 2008. május 21-i 2008/50/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 13. cikke (1) bekezdésének és XI. mellékletének egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit; és

– **mivel a PM_{10}-koncentrációra alkalmazandó napi és éves határértékek túllépése valamennyi fent említett zónában és agglomerációban továbbra is fennáll, a 2010. június 11-től 2014-ig tartó időszakban (2014-et is ideértve) nem teljesítette az ezen irányelv 23. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit, és különösen az annak biztosítására vonatkozó kötelezettségét, hogy a túllépés időtartama a lehető legrövidebb legyen.**

2) **A Bíróság a Bolgár Köztársaságot kötelezi a saját költségein felül az Európai Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.**

3) **A Lengyel Köztársaság maga viseli saját költségeit.**

Aláírások

i — A jelen szöveg 42., 69. és 102. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.